

Butlletí Informatiu 513

Inclou la Separata 234: «*Pau Rodó i Samaranch*»

Activitats

CONVOCATÒRIA ASSEMBLEA ANUAL ORDINÀRIA

**Divendres 16 d'octubre
a les 7 de la tarda,
a la seu social,
amb l'ordre del dia següent:**

1. Lectura i aprovació, si s'escau, de l'acta de l'Assemblea anterior
2. Memòria d'activitats i econòmica del 2019*
Informe d'altres i baixes de socis 2019
3. Aprobació del pla de treball i el pressupost per al 2020*
4. Informacions diverses
5. Torn obert de paraules

*Tots aquests documents seràn a disposició dels socis a la cartellera de l'Associació a partir del dia 2 d'octubre.

Editorial

Reprenem la comunicació, després de l'aturada i supressió de totes les activitats previstes a causa de la Covid-19 que ens ha acompanyat aquests darrers mesos. Desitgem a tothom que la salut us acompanyi. El nostre condol a la família de l'Eduard Torres i Crusat, Don Edi, sempre ben disposat a col·laborar amb les entitats de la ciutat. El 2013 ens va fer gentilment les il·lustracions de l'Auca de la XI Fira Modernista. També el condol a la família de Tomàs Tobal i Cardona, antic soci col·leccionista, entre d'altres, de sobres de sucre. El divendres 17 de juliol, a les set de la tarda, al Tanatori de la Rambla es celebrarà la Missa exequial. Tot plegat ha estat un malson massa real, un advertiment que el món no va bé. Hi ha prioritats que no ho són i que la humanitat no podem oblidar mai, com el sentit de l'existència, la salut i el benestar social, i no ho són el PIB, ni l'IBEX, ni el tot s'ho val per tal de créixer al marge del conjunt de països del món i a costa de la natura. Aquest fer ens porta al desastre -ho hem pogut tastar- i, a banda, la insolidaritat finalment sempre té un mal final i ens pot abocar a lluites fratricides indesitjables del tot.

La Junta Directiva va reprendre les seves reunions el propassat dimarts dia 16. I va prendre l'acord d'iniciar les activitats a la seu social el divendres dia 26 de juny, amb la tertúlia habitual dels dimecres i divendres. Mentrestant, l'exposició "A l'entorn del tren" seguirà oberta fins a finals de setembre. L'Assemblea anual l'hem reprogramat, com veureu en la convocatòria d'aquí al costat, per al dia 16 d'octubre, i us animem a ser-hi. L'exposició col·lectiva l'hem posposat fins al 2021. Pel que fa a la Fira Mercat de Col·leccionisme, tot fa pensar, i així ho desitgem, que l'Ajuntament donarà les indicacions oportunes per tal de poder-la reprendre, tot i que ja sabem que l'administració lamentablement gairebé sempre és lenta. El Mercat de Sant Antoni de Barcelona no s'ha reobert fins al diumenge 28 de juny i el de Sabadell, ho farà el diumenge 5 de juliol. Devem anar curts de funcionaris per resoldre amb més rapidesa aquests impassos que afecten els paradistes i la seva economia familiar. Us demanem de ser responsables en aquesta fase de represa de les activitats: mascareta per respecte als altres i a tu mateix, mans netes sempre, distància social i cop de colze!

EXPOSICIÓ

A l'entorn del tren
100 anys de l'arribada del Tren de Baix
Col·laboració del Club Ferroviari de Terrassa

Del 31 de gener al 25 de setembre del 2020
A la seu de l'entitat, Rambla d'Egara 340, 2a
Centre Cultural Terrassa

COL·LECCIONISTES DE TERRASSA

Dimarts i divendres, de 6 a 2/4 de 9 de la tarda
Altres dies i hores, prèviament convocades al telèfon 6993213

Notícies de dins

Trobada del Sortidor

El 23 de febrer una delegació de la nostra Associació va anar a la trobada de la plaça del Sortidor del Poble Sec de Barcelona, on es van intercanviar una gran diversitat de peces de col·leccionisme. Van tenir un èxit notable els punts de llibre de Minyons de Terrassa que vam editar amb motiu del seu 40è aniversari.

Exposició "A l'entorn del tren"

El dia 31 de gener es va inaugurar a la seu de la nostra entitat l'exposició "A l'entorn del tren. 100 anys de l'arribada del Tren de Baix",

Amb aquesta exposició, el Club Ferroviari de Terrassa i Col·leccionistes de Terrassa commemorem el centenari del primer viatge entre Barcelona i Terrassa dels que llavors els terrassencs varen anomenar "el tren de baix" i també "els catalans", que operava l'empresa Compañía General de Ferrocarriles Catalanes (CGFC), des de 1979 Ferrocarrils de la Generalitat de Catalunya. Agraïm al Club Ferroviari de Terrassa aquesta col·laboració.

Nova edició d'El Petit Príncep

Er príncepe xiqitiyo

per Gorka Redondo Lanzas
reondiyo@gmail.com

Em dic Gorka Redondo Lanzas i soc nascut al poblet d'Arbuniel, comarca de Sierra Mágina, no gaire lluny de Jaén. Tinc ja seixanta-dos anys a la butxaca, gairebé tots fora d'Andalusia, i el meu ofici ha estat l'ensenyament de les llengües clàssiques a secundària. He publicat una versió de Le petit prince en andalús, una altra, vet aquí la raó d'aquestes lletres. No sé del cert quan em va

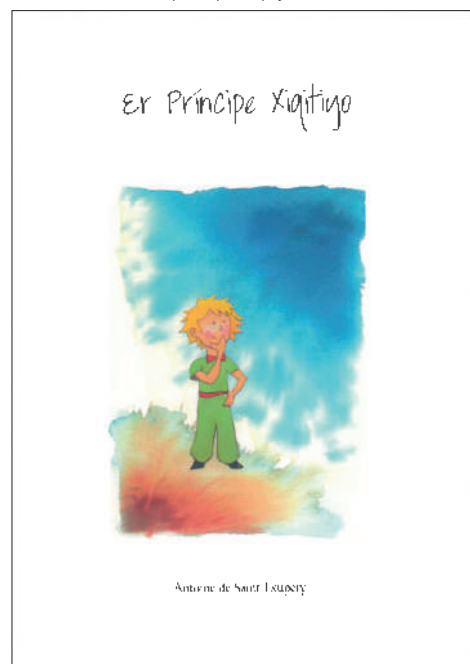
atrapar la idea, el cas és que pels volts de 1994 ja tenia un exemplar de la versió en aragonès. Temps després, via Internet o en paper, en vaig conèixer algunes més, com l'extremenya i l'eonavega. D'altra banda, els col·leccionistes compartien, als seus webs, diversos paràgrafs d'un bon grapat de traduccions i jo en guardava curosament les fetes en varietats romàniques per a més endavant, per si de cas.

De bon començament, el text de Saint Exupéry era un magnífic exemple de prosa poètica, mèrit més que suficient per a mi, que sempre havia volgut ser una mica poeta i ja feia temps que escrivia petits poemes en castellà, català o andalús, i havia cercat una expressió personal i innovadora, amb més o menys fortuna, per tal com no en disposava de gaires precedents, tret dels cançoners dedicats a les lletres del flamenc. Tanmateix, el llibre atreia a més a més l'interès d'escriptors preocupats per la supervivència de la seva llengua, del seu dialecte, i aviat es va convertir en una mena de prova escrita de l'existència i les virtuts literàries d'un munt de parlars arreu del món i un altre test de variació lingüística, com la famosa *Paràbola del fill pròdig*, tan coneguda i feta servir pels romanistes. Això, naturalment, també em tocava de prop, com a filòleg de formació clàssica interessat, entre altres camps, en la sintaxi i la dialectologia contemporànies. Finalment, i a banda de les motivacions literàries i lingüístiques, una motivació especial per a mi ha estat la reivindicació del meu entorn social, de les meves arrels de classe treballadora, denigrada pels prejudicis que s'han associat a l'andalús popular i que els filòlegs convencionals han justificat *ad nauseam* com a mitjà per forçar els parlants a abandonar avergonyits el seu patrimoni idiomàtic i assumir el

que els imposa l'Estat.

Tot plegat quan, per Sant Jordi del 2012, el Lluís Felip em va convidar a participar en una lectura pública del llibre -Terrassa homenatjava amb un llarg seguit d'activitats el Petit Príncep-, ja tenia mig treballats els fonaments d'aquesta feina i en vaig engegar la redacció. No va ser gens fàcil, donada la carència d'eines com diccionaris manuals i estudis gramaticals que em donessin una idea comprensiva del conjunt dialectal andalús. Encara pitjor era la manca d'unes convencions ortogràfiques de referència una mica més serioses que les que havia emprat fins aleshores, així que, amb els rudiments posats, m'hi vaig dedicar fins que vaig arribar a un primer esborrany de proposta personal d'ortografia per a l'andalús que es va publicar temps després. De totes maneres, quan primer hi són les obligacions, la literatura queda ajornada fins a aquelles estones que es preveuen més llargues i tranquil·les del que és habitual, i és per això que he trigat tant a enllestir aquest projecte.

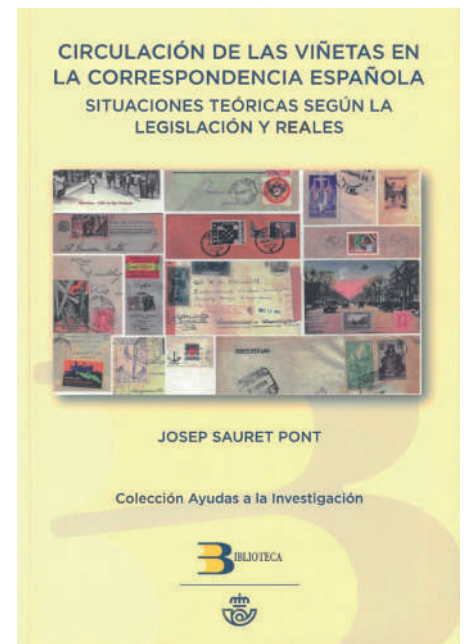
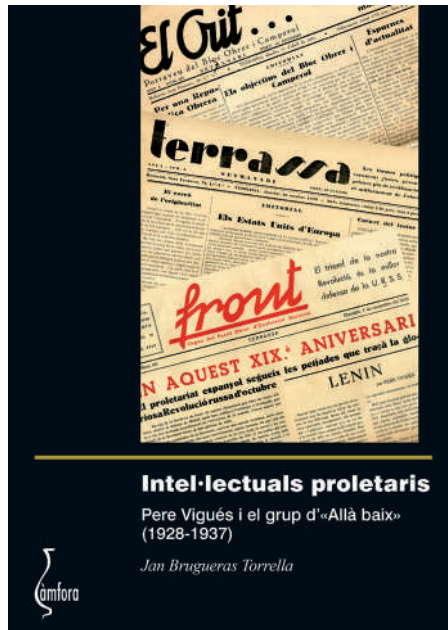
Portada del llibre Er príncepe xiqitiyo

El text en si mateix voldria reflectir la parla comarcal de la primera meitat del segle XX, d'aquells temps en què, malgrat l'adoctrinament escolar, l'andalús popular encara mantenia un abundant vocabulari i trets morfosintàctics força particulars que, sense la pressió de l'estàndard, haurien pogut generalitzar-se en aquest dialecte. Amb l'afegit, naturalment, d'un cert grau d'elaboració literària, raó per la qual he treballat també puntualment amb el cabal lèxic de l'Alta Andalusia. L'objectiu, doncs, no era el de transcriure la pronúncia andalusa, sinó més aviat fer un petit assaig d'eixamplament dels seus registres escrits i satisfer, en la mesura que fos possible, l'elevat to poètic de l'original, un to formal diferent del que fem servir a l'entorn familiar quotidià.

Fins a quin punt és aquest un treball reeixit i la seva lectura pagui la pena i resulti fluida, això ha de ser el lector qui ho digui. Jo només espero que, si més no, sigui mereixedor de la vostra curiositat.

Nous llibres a la Biblioteca

Per pensar-hi

Per **Dr. Miquel Paraira-UPC**

Sucre o sacarina?

De les moltes, variades i curioses col·leccions que trobem arreu del món, comencen a prendre força les de sobrets de sucre, que sempre ens acompanyen en el nostre cafè, tallat o cafè amb llet de cada matí abans d'encetar les activitats quotidianes.

Els sobrets de sucre fins i tot els fem ja en lloc de les clàssiques sucreres en l'àmbit domèstic.

Però què contenen els sobrets de sucre? Normalment els sobrets de sucre contenen

SACAROSA o sucre ordinari, o sucre comú, compost orgànic de fórmula $C_{12}H_{22}O_{11}$, aliment hipercalòric no aconsellat a les persones que fan dietes per no engreixar, o bé poden contenir substàncies anomenades genèricament SACARINES, aliments endolcidors hipocalòrics, els més importants dels quals són els següents: acesulfam-K E-950, aspartam E-951, ciclamat E-952, sacarina sòdica E-954 i sucralosa E-955. Qualsevol d'elles pot anomenar-se sacarina i són dolces com la sacarosa, però no amb la mateixa dolçor.

La sacarosa o sucre ordinari s'extreu generalment de dos productes naturals com són la CANYA DE SUCRE, que el conté en un 25%, i la REMOLATXA, que el conté en un 15%, productes dels quals, un cop trossejats, es pot extreure el sucre amb aigua o xarop, que es pot deixar cristal·litzar per obtenir el sucre morè ric en fibra. Però si abans de la cristal·lització el suc o xarop es decolora i es deixa cristal·litzar obtenim el sucre blanc cristal·litzat, que és el més comú. Així doncs, el sucre és un producte natural, mentre que les sacarines són productes sintetitzats al laboratori. Energèticament parlant, la sacarosa subministra una energia de 17KJ per gram, mentre la sacarina subministra 10KJ per gram. Un dels edulcorants de moda actualment és l'estèvia, descoberta al Paraguai al segle XVI per Pedro Jaime Esteve, que és totalment acalòrica i unes 40 vegades més dolça que la sacarosa.

Els sobrets de sucre i de sacarina poden tenir molts formats, com ara rectangulars, quadrats, stick, cors, el·lipsi. Els de sucre contenen entre 5 i 8 g de sucre, mentre que els de sacarina en contenen al voltant d'1 gram. Els sobrets s'acostumen a buidar amb un cúter i aprofitar el sucre col·locant-lo en un sucrera, i els embolcalls es guarden generalment en fulls de plàstic amb diferents compartiments en funció de la mida dels sobrets (8,10,16...).

Quan revisem i estudiem les diferents col·leccions de sobrets que hem aconseguit, estem obrint el bagul on es mantenen vius els nostres records.

Revistes en la memòria
Recull de revistes ja desaparegudes
Col·lecció d'Antoni Poch i Comas

Del 16 d'octubre al 8 de gener de 2021
A la seu de l'entitat, Rambla d'Ègara, 340, 2a
Centre Cultural Terrassa

COL·LECCIONISTES DE TERRASSA

dimecres i divendres de 6 a 2/4 de 9 de la tarda
altres dies i hores, prèviament convingudes al telèfon 609935713

Les nostres dèries

Manel Ros Calsina
entrevista a **Ildefons Argemí i Torres**

“El món dels trens permet gaudir de moltes maneres diferents”

Ildefons Argemí i Torres és un terrassenc (nascut a Barcelona “per accident” l’any 1947) que va estudiar a l’Escola Pia i també a Cultura Pràctica. Des de molt jove es va incorporar professionalment al món del dibuix i el disseny, va ampliar els seus estudis a l’Escola d’Arts i Oficis de Terrassa i a la Llotja de Barcelona, i va treballar en diversos despatxos d’arquitectura i interiorisme.

A part del món dels trens destaca la seva afició per la fotografia, especialment, de la natura, les flors i els jardins. També pertany a diferents entitats culturals, com Amics de les Arts, Arxiu Tobella i Òmnium Cultural.

Les extraordinàries circumstàncies que estem vivim ens obliguen a realitzar l’entrevista de forma telemàtica a través d’una videoconferència. Esperem que tot quedi en una anècdota i que puguem retornar ben aviat a la normalitat.

Com va començar la seva afició pels trens?

La meua família vivia al barri del Segle XX i vèiem passar el tren de baix contínuament, perquè el teníem molt a prop de casa. D’altra banda, el meu avi em portava a veure els trens de l’Estació del Nord i un any els Reis em van portar un tren de juguina. Encara el recordo: era un tren de la marca Payá. Malauradament, es va perdre i no l’he pogut conservar.

Què destacaria de la seva col·lecció particular?

Tot i que no he practicat un col·leccionisme d’arreglar moltes coses, sinó només el que m’agradava i em servia per passar-m’ho bé, actualment dispo de una maqueta que anomeno “banc de proves” per experimentar diferents sistemes elèctrics i digitals, màquines de tren, cotxes i vagons... Potser els que m’agraden més són els trens construïts en el període d’entreguerres, en especial les locomotores i els automotors elèctrics, dels quals dispo de força reproduccions a escala. A part dels trens en miniatura tinc uns 200 llibres de temàtica ferroviària, revistes especialitzades, monografies, estudis, postals, fotografies...

Quina és la procedència de tot aquest material?

A les botigues especialitzades es pot comprar material nou que acostuma a ser força car, però també hi ha un mercat de segona mà amb molta oferta. Aquí destaca la fira Expotren que es celebra cada any a Lleida i la fira que es fa cada primer diumenge de mes a l’Estació de França de Barcelona. Actualment, però, a través d’Internet es pot trobar pràcticament de tot i a tot tipus de preus. Alemanya, i en general tots els països centreeuropeus, són el paradís dels trens. Allà hi ha els fabricants de més prestigi i s’hi pot trobar tot tipus de material.

Com va sorgir l’associació terrassenca del Club del Ferrocarril?

A Terrassa, el punt de trobada dels aficionats als trens i al modelisme en general era la botiga Edima del conegut com a “carrer dels bombers” (carrer Gaudí). A partir d’aquí, l’any 1981 es va decidir constituir l’associació del Club Ferroviari de Terrassa. El primer president va ser precisament el propietari d’Edima, Josep Segura. Ens reuníem al Casino del Comerç. Posteriorment, també vàrem estar uns anys al Centre Cultural fins que vam tenir l’oportunitat de comprar un local al passatge de Venècia, a la zona dels “pisos de l’Avecrem” del carrer Salmeron. Aquesta és la nostra seu actual des de l’any 2001.

Vostè va ocupar-ne la presidència durant molts anys, oi?

Sí, vaig ser-ne el president des del 1991 fins al 2008 i també vaig ser president de la Federació Catalana d'Amics del Ferrocarril, que agrupa unes 45 associacions i és molt activa. La Federació coordina les diferents activitats en què participen les associacions: trobades de modelisme tripulat, trobades de mòduls ferroviaris, jornades tècniques de formació, relacions internacionals, etc.

Quants socis formen part del Club del Ferrocarril i quines activitats s'hi desenvolupen?

Actualment som uns 150 socis, dels quals uns 30 o 40 són els realment actius. Intentem mantenir diferents tipus d'activitats, com ara exposicions, xerrades, pel·lícules ferroviàries, visites, projecció de fotografies dels socis relacionades amb els ferrocarril, etc. D'altra banda, tenim 3 o 4 maquetes fixes: una d'escala H0 (1:87), que està a la disposició dels socis per fer-hi tota mena de proves. També en tenim una altra per als nens a partir de 6 o 8 anys.

El tren de Vallparadís també pertany a la vostra associació, oi?

Sí, es va posar en marxa l'any 1996 i és obert tots els diumenges de l'any tret del mes d'agost. És l'activitat més popular i coneguda per la ciutadania. Per a nosaltres representa la principal font de finançament gràcies als bitllets d'un euro que cobrem per cada trajecte. Tot i que no rebem cap ajuda de l'Ajuntament, tret del manteniment de jardineria, pensem que és un sistema que va bé per a les dues parts.

Teniu algun butlletí de comunicació interna?

Havíem tingut un butlletí de paper, però actualment tenim una pàgina web (<http://www.terrassatrens.cat/>) i també utilitzem altres xarxes socials.

Les noves generacions mostren interès per l'afició dels trens de miniatura?

Als nens petits els agrada molt, però a l'etapa de l'adolescència i la joventut tenen moltes altres alternatives i deixen d'interessar-se per aquests temes. Curiosament, però, al cap d'uns anys n'hi ha que retornen a la seva afició infantil.

Sisplau, faci'ns cinc cèntims de l'exposició "A l'entorn del tren. 100 anys de l'arribada del Tren de Baix"

que tenim a la seu de la nostra Associació

La idea és commemorar l'arribada del primer tren dels Ferrocarrils de Catalunya, anomenats popularment "els catalans" o "el tren de baix", a Terrassa el dia 28 de desembre de 1919.

Es tracta de donar a conèixer diferent material relacionat amb el tren i, en especial, del de la companyia dels Ferrocarrils de Catalunya, SA: fotografies, bitllets, postals, cartells, llibres...

Tenen previst presentar aquesta exposició en altres espais de la ciutat?

Tot i que seria en un format una mica diferent, teníem previst exposar-la al Museu de la Ciència i de la Tècnica, i, d'altra banda, Ferrocarrils de la Generalitat de Catalunya havia programat també muntar una altra exposició a l'estació de Vallparadís-Universitat. Ara, amb la situació actual provocada pel l'epidèmia del virus, s'haurà de reprogramar tot i la veritat és que no sabem com anirà.

Aquesta entrevista es va fer l'abril del 2020.

El dia de la Inauguració de l'exposició A l'Entorn del tren, a la Seu Social de l'Exposició

El col·leccionisme a Internet

Per **Santi Rius**

srcterrassa@gmail.com

El col·leccionisme de clauers promocionals o de propaganda

Arribades les festes nadalenques segur que tothom ha posat en el seu pessebre la figura del caganer. El que potser no tothom saps és que aquesta figura és típica no només dels pessebres catalans, sinó també dels valencians o dels de les Illes Balears.

S'acostuma a amagar en un racó del pessebre i la figura tradicional, basada en la d'un pagès, acostuma a portar una camisa blanca amb pantalons marrons o negres, una faixa vermella i una típica barretina també vermella, i la majoria de vegades curiosament fuma amb una pipa que aguanta amb la mà.

En altres indrets, a més de caganer se l'anomena l'home que caga o En Bernat qui caga, tal com se'l coneix a l'illa de Menorca. Fora de l'àmbit català en trobem a Múrcia, les illes Canàries, Nàpols i Portugal.

Per saber la història del clauer cal anar fins a l'any 2000 aC a l'antic Egipte, ja que és aquí on trobem els primers panys i claus fabricats en fusta.

I aquestes primeres claus molt rudimentàries tenien un forat en un extrem que servia per passar-hi un cordill i portar-les penjades suposadament del coll.

La següent evolució la trobem a Grècia, cap als segles VII i VI aC, amb un tal Teodor de Samos, arquitecte, inventor i artista de l'època, al qual s'atribueix, oficialment, la invenció de la clau metàl·lica, entre altres moltes coses.

Aquesta clau seguia tenint un forat per al cordill, ja que el sistema de portar-la al damunt no havia evolucionat.

I seguirà sent així fins que a l'edat mitjana es creen els primers cadenats o petits panys per a capsetes que permeten crear claus cada vegada més petites, de manera que podien portar-se com un anell als dits de la mà.

Però el gran dilema, i alhora misteri ja que no se sap, és... quan sorgeix realment el clauer, o sigui l'anella metàl·lica que permet agrupar diverses claus?

Segurament és una evolució del cordill abans esmentat i que amb el pes d'unes quantes claus no donava suficient seguretat al portar-les al damunt, i això podria ser que fos una necessitat per a un carceller, per exemple.

Però el que és segur és que aquesta necessitat es torna imprescindible quan sorgeix l'ofici del sereno, més o menys cap al segle XVIII, ja que no podien portar totes les claus del poble a sobre amb un cordill perquè s'hauria trencat, i per això es fan servir anelles de ferro com a clauers.

L'evolució en l'ús de les claus i la necessitat de portar al damunt més d'una clau va popularitzar els clauers i ha fet que aquest objecte fos un dels més utilitzats per tothom.

I com que l'ésser humà té la característica de voler-ho personalitzar tot, va sorgir el clauer personalitzat i el de propaganda o promocional, que és el que ha estat objecte de col·lecció per moltes persones.

Avui podem personalitzar el clauer tant com vulguem o fer-lo del material que desitgem, des del plàstic o la pell, amb gravat làser, amb incrustacions de pedres precioses o amb tot tipus de metalls.

Els clauers ja han deixat de tenir l'únic propòsit de mantenir juntes les claus i han incorporat multitud de funcions, com poden ser detectors de GPS, claus USB o llums, per citar-ne algunes.

Pel que fa al nostre recorregut virtual, començarem fent una visita a la notícia d'un dels més grans col·leccionistes de clauers d'Espanya, el senyor Alfonso Corrales, ja que diu que en té més de 35.000: <https://www.encastillalamancha.es/sociedad/35-000-llaveros-el-toledano-alfonso-corrales-es-uno-de-los-mayores-coleccionistas-del-mundo/>

Ara us proposem la visualització de dos vídeos de col·leccionistes a Youtube:

el primer és el d'Agustín Pedrosa <https://youtu.be/tyXAiM8zEik> i el segon és del costa-riqueny Nandi <https://www.youtube.com/watch?v=KO62xgtNeMw>

I tot seguit us proposo una visita al Museu dels Clauers d'Alhama d'Almeria, en què n'hi ha més de 24.000 recollits per en Juan Bonillo. Trobareu informació d'aquest museu particular a l'article del diari La Voz de Almeria: <https://www.lavozdealmeria.com/noticia/5/vivir/74574/el-museo-del-llavero-con-mas-de-24-000-piezas-de-coleccionista>

I si voleu comprar clauers de museus us recomano que entreu a les seves botigues virtuals i en comenceu la col·lecció, tal com podeu fer, per exemple, al Museu Britànic <https://www.britishmuseumshoponline.org/british-museum-keyring-exclusive.html>, al Memorial Museum <https://store.911memorial.org/products/kc-911->

m-m-honor-reflect, al Museu de Brooklyn <https://shop.brooklynmuseum.org/products/key-new-york-clear-blue-keychain> o al MoMath (Museu de les Matemàtiques) <https://shop.momath.org/odds-ends/keychain/>

Al Museu de la Segona Guerra Mundial trobareu clauers molt divertits i sorprenents <https://store.nationalww2museum.org/collectibles/keychains/>

I si el que voleu és crear-vos el vostre propi clauer amb impressió 3D us recomano que visiteu el web <https://www.shapeways.com/creator/keychain>

A Terrassa hi ha qui col·lecciona clauers només de la nostra ciutat i us puc ben assegurar que no n'hi ha pocs: clauers dels antics bancs de la ciutat o de botigues de tot tipus, o dels bars o restaurants, o de les empreses que han existit al llarg dels darrers anys i que ens permeten fer un recorregut interessant per la història local a vegades desconeguda.

Uns exemples curiosos els trobem en diversos clauers terrassencs, ja que ens permeten recordar alguns establiments que segurament a tothom li portaran vivències de la seva joventut.

Clauer de la discoteca Instint

Clauer de dit (Època romana)

Els socis ens escriuen

El significat d'un vell cartell

Per **Jordi Robirosa Dejean, periodista**

Jo crec, almenys aquest és el meu cas, que el col·leccionisme va íntimament lligat al món dels records. Posaré un exemple. Fa uns dies vaig trobar a bon preu un cartell d'aquells que feia Cacaolat per als partits del Barcelona durant els anys seixanta. Hi anunciava la final de la Copa de Fires de l'any 1966 entre el Barça i el Saragossa, a doble partit.

- I el vas comprar? -em demanareu encuriós.

- I tant, que ho vaig fer –jo que respondré.

I si el vaig comprar és perquè recordo fil per randa aquella final, tot i que jo només tenia vuit anys. Penseu que jo no em perdia ni un sol partit del Barça, quan aquests eren de dia, sempre de la mà del meu avi. El partit d'anada el vam perdre 0 a 1 i la cosa tenia mal carés. Tot i això, i com que encara no anava a estudi -era el setembre- vaig anar amb l'avi a acomiadar l'equip que marxava amb autocar per jugar la tornada. Em recordo fent adeu amb les mans, emocionat en veure que Eladi, Torres, Sadurní i companyia em responien la salutació.

El Gastó Màrius, el meu avi, era un avançat a la seva època i vet aquí que va comprar una gravadora amb cintes per enregistrar la narració del partit que va fer Miguel Ángel Valdivieso, atès a més que, llavors, gairebé només es televisaven els partits del Madrid. De manera sorprenent -el Saragossa de los Cinco magníficos era un gran equip- el Barcelona es va imposar per 2 a 4 en un partit ple d'emoció que jo vaig viure des de casa meua amb un estat de nervis i una exaltació que van deixar ben sorpresos els meus pares. Lluís Pujol va marcar tres gols, el darrer al límit del temps. Aquella cinta, aquella narració del gran Valdivieso, la vam escoltar a casa un munt de vegades.

Vam perdre la cinta; jo crec que es devia desllorigar per un ús excessiu, però ja tinc el cartell. Un cartell entranyable que m'ha fet recordar tot això que us he explicat.

El col·leccionisme en temps de confinament

Per **Josep-Maria Font i Gillué**

Feia molts anys, potser quinze o més, que no dedicava hores i més hores a les meves col·leccions filatèliques. El confinament m'ho va facilitar fora mida. Vaig passar hores i més hores, algun dia fins a les 2 de la matinada, rentant, classificant, seleccionant i ordenant munts de segells que anava aplegant, talment com si esperés aquest temps per a fer-ho. Evidentment no era així, però el fet és que el confinament m'ho va posar en safata. He pogut aplegar velles col·leccions d'algun soci difunt que a canvi d'una donació a l'Associació em van ser cedides i m'han servit per a millorar les meves.

He trobat segells enganxats directament damunt dels fulls amb la seva pròpia goma adhesiva, d'altres amb Blu-tack, d'altres amb retalls de paper adhesiu, d'altres enganxats amb barreja de farina i aigua, d'altres amb adhesiu de tub, alguns amb l'anomenat genèricament cel·lo.

He trobat segells estripats, alguns molt estripats, d'altres reparats, mutilats, amb una xarnela damunt d'una altra, desdentegats, retallats amb tisores, amb restes de paper del suport d'on van ser extrets, amb dents blegades, etcètera. Totes les variants que pugueu imaginar són poques.

He trobat, per a mi, joies de començaments del segle passat, segells gents vistosos, petits com l'ungla, sovint descolorits -feina a identificar-los-, però per a mi valuosos com a col·leccionista per la seva antiguitat. M'han portat a afermar els valors conservacionistes del col·leccionisme, a estimar l'esforç dels avantpassats que els van aplegar i van passar hores i més hores quan poques diversions hi havia, quan aplegar segells de cartes circulades era un plaer molt econòmic, gairebé del tot, dels pocs que la gent del carrer es podia permetre.

N'he llençat molts, alguns amb dolor, però el seu estat d'estripats i mutilats no els feia aptes per a cap col·lecció. N'he enviat força a la Delegació de Missions de l'Arquebisbat de Barcelona. Recordeu quan érem petits que els aplegàvem per a les missions? Doncs em vaig informar i resulta que la recol·lecció ha baixat molt, però encara en recullen. Unes monges els apleguen i els converteixen en sobres per a la venda, els ingressos dels quals són els que serveixen per a donar suport a tants llocs de missió del món.

Aquest temps i pràctiques filatèliques en temps de pandèmia han desvetllat, empentat, una aturada filatèlica, com he dit, de potser quinze anys. M'han engrescat a seguir amb l'ànima filatèlica, això sí, amb mesura, sense cap esperança especulativa ni tan sols d'estalvi, perquè els governs d'arreu i comerciants han dinamitat, han matat l'ànima autènticament col·leccionista.

Quan fas les tasques pròpies que comporta el col·leccionisme t'obliga a estar atent al que tens entre mans i, per tant, és una distracció cultural -cada segell és una font d'informació- de primer ordre. Si més no ho ha estat per a mi i ho he volgut compartir.

"El col·leccionista" de François Barraud, retocat.

Notícies de fora

Un segell dedicat a Morella

Manuel Beser Jordà

Finalment hem aconseguit que la Comisión Filatélica del Estado inclogui un segell de la capital de la comarca dels Ports: Morella. Tot va sorgir quan en les festes d'aquest darrer Sexenni, l'any 2018, vam veure que no hi havia cap activitat filatèlica en el programa. Cal dir que a València, les festes, generalment, a part d'actes lúdics i religiosos, solen anar acompanyades d'actes culturals: conferències, xerrades, presentacions de llibres, etc. També és cert que en els dos Sexennis anteriors es van fer exposicions filatèliques i mata-segells commemoratius. Altrament, ens vam adonar que Correus treu moltes temàtiques repetides i que des de l'any 1967 no havia sortit cap segell referent a la comarca. Aquell any va ser amb motiu de la sèrie dedicada "Al pintor desconocido": una pintura rupestre del mas de Morella la Vella, i en la sèrie "Castillos" aparegué un segell amb el castell de Peníscola. D'altra banda, a l'actual sèrie "Pueblos con encanto" s'hi troben uns pobles que mai havíem sentit anomenar, i això que en la nostra joventut, a Can Colapi, amb el Sr. Navarro, havíem après de memòria gairebé tots els pobles i comarques importants de l'Estat. La nostra estranyesa consistia en el fet que ací a Catalunya i a València també hi ha pobles encantadors turísticament parlant, i no apareixen mai en la filatèlia.

Que Morella és una ciutat filatèlica ho demostra, a part de les exposicions esmentades, que havia sigut estafeta de Correus, és a dir oficina d'enviament i repartiment d'efectes postals de tota la comarca, exceptuant la carteria de la Mata, que incloïa uns quants pobles propers. L'il·lustrat Pasqual Madoz, en el seu *Diccionario...* de l'any 1845, ja deïa que els camins eren de ferradura i amb molta mala

conservació. Llavors, s'anava a l'oficina principal de Correus de Castelló amb cotxe de cavalls i més endavant de motor passant per Sant Mateu i Alcalà de Xivert en un recorregut d'unes sis hores. Quan es va fer la carretera nacional 232 de Vinaròs a Vitòria el recorregut va ser més curt, i es duïen les saques de correspondència fins a la costa (antiga Via Augusta), on seguien el camí per mar o pel ferrocarril del Nord. Eren el que anomenàvem el *cotxe correu*, la Hispano Suiza del Maestrazgo, SA, de l'any 1909.

El segell actual va sorgir d'aquesta inquietud personal, però el veritable artífex ha sigut l'Ajuntament de Morella, presidit pel seu alcalde, el Sr. Ramhés Ripollès, i la Conselleria de Cultura de l'Ajuntament, on treballa el Sr. Miquel Àngel Tronxo, autor de la fotografia del segell. Les característiques tècniques estan a la vista: es tracta d'un segell que forma part d'un grup de quatre, en forma d'acordió com les antigues postals, autoadhesiu i fosforescent, de 57,6 per 40,9 mm. A dalt a l'esquerra hi ha el nom de la sèrie, i a la dreta l'entitat que el promou, Correos, amb el país al qual pertany: Espanya. A sota, la lletra A que indica la tarifa, que és de 0,65 cèntims d'euro, que serveix per a franquejar enviaments normalitzats (menys de 20 grams) per tot l'Estat. A la dreta, a baix, la marca en sec "ñ" per evitar falsificacions i, just a sota, la casa editora: Real Casa de la Moneda – Fábrica Nacional de

Moneda y Timbre, amb l'any 2020. El nom de la província figura en els dos idiomes perquè hi ha alguns pobles que són de parla castellana. En el segell es veu una vista quasi nocturna i lateral de la població, en què s'albiren les muralles, el portal de Sant Miquel i el castell moresc il·luminats, significat que és en aquestes hores quan comença la vida nocturna, on el jovent gaudeix d'allò més amb actuacions musicals, balls i menjars fins a altes hores de la nit (o de la matinada); durant el dia l'activitat és més comercial, religiosa o cultural.

Creiem que és important aprofitar aquest petit esdeveniment per a fomentar la visita a aquests pobles que viuen sobretot gràcies a un turisme familiar, més aviat a l'estiu amb activitats adequades: festives, però també exposicions filatèliques, conferències, publicacions, etc. A la vegada, considerem que cal animar els altres pobles de la comarca a demanar edicions de segells de les seves tradicions i aniversaris que encara es conserven, per exemple, a part del Sexenni morellà, hi ha les rogatives de primavera, la santantonà de Forcall, la dansa guerrera de la Todolella, la lluita de l'àngel i el dimoni de Sorita, el "faixero" de Cinctorres, els espartenyers de Villosres, els pelegrins de Portell... I no cal dir que també existeix una variada gastronomia rural i unes curioses rutes per antics camins i pistes forestals. Tot ha de ser poc per a promocionar la comarca dels Ports de Morella.

Botiga del Col·leccionista

Auques

- Ed. limitades i numerades: 3€
- Festa Major de Terrassa 1929
  - XI Fira Modernista de Terrassa
  - A toc de pito de Jacint Morera
  - Col·leccionistes de Terrassa
  - Auca de Feliu Formosa

Calendaris de butxaca

- Sèries de 8 unitats: 3€
- 2013, dibuixos d'A. Sebastià i Querol
  - 2014, dibuixos de Pere Prat i Rius

Catàlegs d'exposicions 3€

- Papers de Guerra
- El Petit Príncep
- Cotxes Scalextric, tot un món de col·leccionisme
- Els Goigs de Terrassa
- Herois de paper
- El món de les auques

El Petit Príncep

DVD en llenguatge de signes català: 5€

Vinyetes

Col·lecció de 32 vinyetes nacionalistes: 5€

Medallística

Disposem d'algunes medalles commemoratives de ben diversos esdeveniments i personalitats. Preu a convenir.

Monedes de Terrassa Facsímils

- Augmentat del senyal de Terrassa incús i anepígraf, estampat el 1472, a la guerra dels Remences: 10€
- Augmentats dels sisens d'aram encunyats a la Universitat forana de Terrassa durant la guerra dels segadors (1640-1652): 10€

Goigs

- Sta. Maria d'Ègara 2013: 1€
- St. Jordi 2014: 1€
- St. Pere, St. Miquel i Sta. Maria d'Ègara 2014, ed. commemorativa i numerada 4 pàg: 5€
- Identitat de Catalunya: 1€
- St. Fiacre: 1€
- Als Patriotes Catalans 2017: 1€
- Als Patriotes Catalans 2018: 1€
- Als Patriotes Catalans 2019: 1€

Pins de l'Associació

- 40è aniversari amb escut i corona: 1,50€
- Logo 2005-06 coure: 1,50€
- Logo 2005-06 platejat: 1,50€

Punts de llibre

- Sèries de 7 unitats: 3 € cadascuna
- *Xemeneies de Terrassa*, 1a sèrie
  - *Capgrossos de Terrassa*, 2a sèrie
  - *Capgrossos de Terrassa*, 3a sèrie
  - *Capgrossos de Terrassa*, 4a sèrie
  - *Capgrossos de Terrassa*, 5a sèrie
  - *Capgrossos de Terrassa*, 6a sèrie
  - *Capgrossos de Terrassa*, 7a sèrie

- *Capgrossos de Terrassa*, 9a sèrie
- Preu especial les 7 sèries dels Capgrossos de Terrassa: 18€
- *Teixits Modernistes*, 8a sèrie
- *Dissenys Modernistes*, 10a sèrie
- *40 anys Minyons de Terrassa*, 11a sèrie

Sobrets de sucre

- Sèries de 6 unitats: 0,5€
- *Masies de Terrassa*, dibuixos de Montserrat Font, 1a sèrie
  - *Parc de Vallparadís de Terrassa*, fotografies de M. Paraira, 2a sèrie
  - *A toc de pito*, dibuixos de Jacint Morera, 3a sèrie
  - *Fira Modernista de Terrassa del 2016*, 4a sèrie, 12 sobrets color: 2 €
  - *Festival Jazz Terrassa*, 5a sèrie, 12 sobrets color 2€
  - *Festival Jazz Terrassa*, 6a sèrie, 12 sobrets color 2€
  - *Festival Jazz Terrassa*, 7a sèrie, 12 sobrets color 2'5 €
  - *40 anys Minyons de Terrassa*, 8a sèrie, 12 sobrets color 2'5€

En venda a la seu social, a la Fira-Mercat a la Rambla d'Ègara entre la plaça Bonavista i el carrer Arquímedes, els dissabtes de 10 a 14h. Per correu electrònic a elgrup@josoc.cat i a la seu de Col·leccionistes de Terrassa.

COL·LECCIONISTES
DE TERRASSA

Agenda

- E** exposició
- C** conferència
- T** trobada
- F** fira, mercat d'intercanvi
- I** intercanvi mensual sobrets sucre
- rJ** reunió de junta

Dilluns	Dimarts	Dimecres	Dijous	Divendres	Dissabte	Diumenge
Juliol 2020						
		1	2	3	T E	4
6	7	8	T E	9	10	T E
13	14	rJ	15	T E	16	17
20	21	22	T E	23	24	T E
27	28	29	T E	30	31	T E

Venc/canvio/ dono/busco/ compro/...

Aquesta secció és gentilmente oberta als vostres anuncis breus, envieu-ne el text a **elgrup@josoc.cat**

Objectes en liquidació de l'Associació:

- Màquina portàtil d'escriure Olivetti Lettera 25 amb maleta, en bon estat, 25 €
- Tapes d'àlbums segells Unicef, d'Espanya, de diversos països amb anelles, a 1 €.
- Jocs de fulls nous d'Espanya, anys 1975/1979, 1971/1981, 1981. Donació estimativa.
- Catàlegs Yvert et Tellier anys 80, 1€ cadascun.
- Clauers de Terrassa, 2 x 1 €.
- Clauers d'arreu, 4 x 1 €.
- Milers de fulls de Loteria Nacional de Espanya.
- Àlbums de segells de ben diversos països: Cuba amb milers de segells, 40 €.
- Àfrica amb milers de segells, 25 €.

Plaques de cava

Intercanvi i/o compra
Jaume Bou, 639 374 919

Terrassa FC

Tota mena d'objectes, fotografies i documents

Josep Manuel Gómez
639 304 381 / 937 349 190

Sobrets de sucre

Miquel Paraira
690 665 392 / 937 855 565
mparaira@yahoo.com

Goigs

Intercanvi i/o compra
Francesc Comellas, 609 935 713

AVANÇ DE LES EMISSIONS FILATÈLIQUES 2n SEMESTRE DEL 2020*

JULIO

- 12 meses 12 sellos. Jaén
- Valores cívicos. No a la Violencia de Género
- Literatura. Bibliobús
- Arquitectura urbana. Estadio Metropolitano / Estadio Vicente Calderón
- Numismática. Billete
- Euromé. Gastronomía tradicional del Mediterráneo. Espeto
- Protagonistas de la Historia. Balduino de Espartaco
- Personajes. Rafael Sánchez Ferlosio
- Efemérides. Incorporación de la mujer a FFCCSE. Policía Nacional (40) y Guardia Civil (30+1)
- Efemérides. 30 aniversario Tragsatoc

SEPTIEMBRE

- 12 meses 12 sellos. Lleida
- 12 meses 12 sellos. Lugo
- Diarios Centenarios. 100 años Gaceta Regional de Salamanca
- Efemérides. Congreso Mundial de Farmacia y Ciencias Farmacéuticas. Sevilla
- Efemérides. 150 Aniversario del Instituto Geográfico Nacional
- Personajes. 440 años del nacimiento de Francisco de Quevedo
- Efemérides. Centenario de la Selección española de fútbol
- Flora. Olmo. Cabeza de Buey
- La generación del 2010-2020. España gana el mundial de Fútbol de Sudáfrica | Relevo en el trono español | Incendio de la Catedral de Notre Dame
- Conjuntos Urbanos Patrimonio de la Humanidad. Tarragona arquitectura

OCTUBRE

- 12 meses 12 sellos. Meilla
- 12 meses 12 sellos. Palencia
- Reconocimiento. Coleccionistas filatéli-cos
- Patrimonio Mundial. Paisaje cultural de Risco Caldo y las montañas sagradas de Gran Canaria | Ciudad Califa de Medina Azahara
- América UPAEP. Arquitectura
- Exfilina 2020. Cáceres
- Por determinar. Motivo relacionado con Cáceres
- Descubridores de Oceanía. Miguel López de Legazpi

NOVIEMBRE

- 12 meses 12 sellos. Murcia
- Series de televisión. Juego de Tronos
- Navidad. Asociación de Belenistas Belenes regionales escenas | Belén cántabro de Cudán. Cantabria
- Cine español. Festival de Huelva. Cine Iberoamericano
- Mujeres en la Ciencia. 300 Aniversario del nacimiento de Maria Andresa Casamayor de la Coma
- Música: géneros musicales. Clásica
- Arquitectura urbana. Hipódromo de la Zarzuela. Madrid

*Extret de Revista de Filatelia

Fires, mercats i trobades

www.eltroc.org

Fira-mercat d'intercanvi

Promoció del col·leccionisme i antiguitats
Tots els dissabtes de 10 a 14h
al passeig central de la Rambla, entre plaça Bonavista i carrer d'Arquimedes. TERRASSA

Intercanvi sobrets de sucre

El 4t diumenge de cada mes, llevat de juny, juliol i agost a la seu social de l'Associació de 10 a 14h. Accés pel carrer Torres Garcia s/n Centre Cultural Terrassa.

Seu social

Oberta els dimecres i els divendres no festius de 2/4 de 6 a 2/4 de 9.

El mes d'agost no hi ha activitats.

L'Associació de Col·leccionistes de Terrassa no es fa responsable dels punts de vista expressats en els articles signats pels seus autors ni els comparteix necessàriament. Alhora, recomana i n'autoritza la seva difusió sempre que se n'indiqui la procedència. Seguint el compliment de la LO 15/1999, de protecció de dades de caràcter personal, l'informem que les seves dades personals de què disposem estan incorporades a un fitxer amb la finalitat de permetre la gestió social de l'associació amb els seus socis. Aquest fitxer, de titularitat i responsabilitat de l'Associació, pren totes les mesures necessàries per garantir la seguretat i confidencialitat. Li comunicarem el seu dret a accedir, rectificar, oposar-se, i si escau, cancel·lar les seves dades personals del fitxer del qual som responsables mitjançant un correu adreçat a elgrup@josoc.cat, o per correu postal a la nostra seu social. L'opinió de l'Associació no coincideix necessàriament amb la dels articles firmats.

Publicació periòdica informativa de l'Associació de Col·leccionistes de Terrassa
Rambla d'Egara, 340 2a - Centre Cultural Terrassa
08221 Terrassa
GPS: X 415897 Y 4539238
Cel: elgrup@josoc.cat / Fax: 937 805 299
Dipòsit legal B-28609-2011
ISSN 2014-3265 / ISSN Internet 2014-587X